केरलपाठावलिः

संस्कृतम्

द्वितीया कक्ष्या

अक्कादमिक-संस्कृतविद्यालयानां कृते

KERALA READER - SANSKRIT

STANDARD

2

For Academic and Sanskrit Schools

Government of Kerala

Department of Education

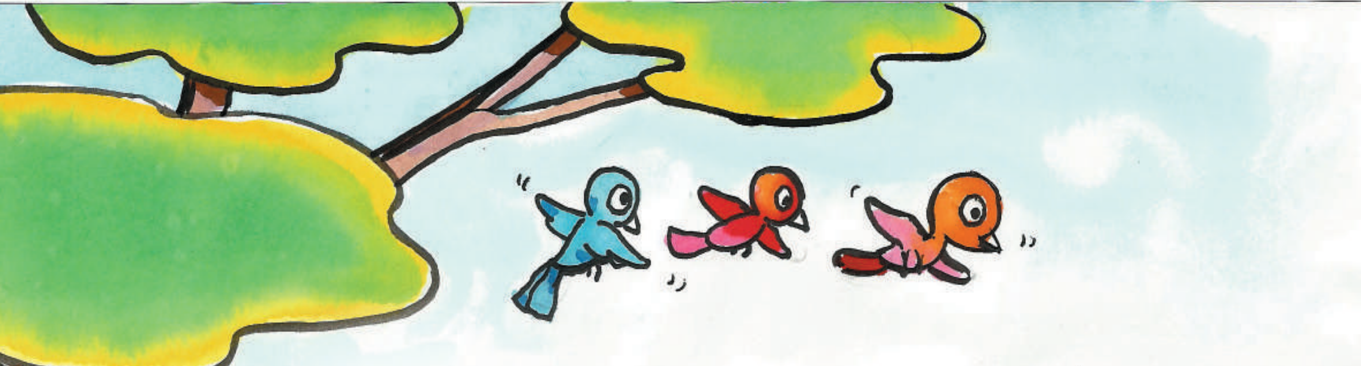

राष्ट्रगीतम्

जनगण मन अधिनायक जय हे,
भारत भाग्यविधाता।
पंजाब सिंध गुजरात मराठा,
द्राविड उत्कल बंगा,
विंध्य हिमाचल यमुना गंगा,
उच्छलजलधि तरंगा।
तव शुभ नामे जागे,
तव शुभ आशिष माँगे,
गाहे तव- जय गाथा।
जनगण मंगलदायक जह हे,
भारत भाग्यविधाता।
जय हे जय हे जय हे
जय जय जय जय हे

प्रतिज्ञा

भारतं मम राष्ट्रम्। सर्वे भारतीयाः मे भ्रातरः। अहं मम राष्ट्रे स्निह्यामि। तस्य समृद्धायां नानाविधायां च पूर्विकसम्पत्तौ अभिमानी च भवामि। तद्योग्यतां सम्पादयितुं सदा यतिष्ये च।

अहं पितरौ गुरूंश्चादरिष्ये, बहुमानयिष्ये च। विनयान्वित एवाहं सदा सर्वैः सह व्यवहरिष्ये, सर्वेषु प्राणिषु दयालुर्वर्तिष्ये च।

मम राष्ट्राय राष्ट्रियेभ्यश्चाहं समर्पये स्वसेवाम्। राष्ट्रियाणां योगक्षेमैश्वर्येष्वेवाहम् आत्मनस्तोषं कलयामि।

State Council of Educational Research and Training (SCERT)
Poojappura, Thiruvananthapuram 695012, Kerala
Website: www.scertkerala.gov.in
email: scertkerala@gmail.com
Phone:0471-2341883, fax;0471-231869
First Edition:2015, Reprint: 2016
Typesetting and Layout: SCERT
Printed at : KBPS, Kakkanad, Kochi
Department of Education, Government of Kerala

भूमिका

प्रियच्छात्र!

प्रवर्तनाधिष्ठिता छात्रकेन्द्रीकृता च भवति अस्माकं पाठ्यपद्धतिः। तदनुसृत्य छात्राणां सर्वतोमुखविकासं लक्ष्यीकृत्य पाठ्यक्रमः स्वीकृतः अस्ति। पाठ्यक्रमे अद्वितीयं भवति पाठपुस्तकम्। भाषापराणां नैपुणीनां विकासाय स्वयं पठनाय च पाठपुस्तकम् उपकरोति।

विविधव्यवहाररूपाणां परिचायनाय पुस्तकेऽस्मिन् पठनसन्दर्भाः आयोजिताः वर्तन्ते। पठितानाम् आशयानां प्रबलीकरणाय नूतनसन्दर्भेषु प्रयोगाय स्वयंमूल्यनिर्णयाय च अवसराः यथायोग्यं दत्ताः।

भाषापठनम् अनायासं सुखप्रदं च कर्तुं पाठपुस्तकमिदं प्रयोजकमिति चिन्तयामि। वर्णमनोहराणि चित्राणि छात्रमनांसि आकर्षन्ति नूनम्। संस्कृतपठनं सर्वथा मधुरं सफलं च भवतु इति आशासे।

डा० पी.ए फत्तिमा

निदेशकः

राज्यशैक्षिकानुसन्धानप्रशिक्षणपरिषद्,

केरलाः

TEXT BOOK DEVELOPMENT COMMITTEE

STANDARD II

PARTICIPANTS

1. **Dr.O.Jayasree, B.V.H.S.S Nayarambalam, Ernakulam**
2. **Pradeep Kumar .K, G.H.S.S Belluru, Kasargod**
3. **Shiju.M.T, G.B.U.P.S Perdala, Kasargod**
4. **C.B.Vinayak, G.V.H.S.S Vayala, Kottayam**
5. **Deepesh.K.R, G.H.S.S Vellathooval, Idukki**
6. **S.Unnikrishnan Nair, BRC Trainer (Rtd),**
   Charippurathuplavila veedu, Edakkidom.P.O, Kollam.
7. **Madhu.K, S.V.V.A.U.P.S Kodlamogru , Kasargod**
8. **Sunil Kumar Nair.K, G.H.S.S, Paivalike, Kasargod**

EXPERTS

1. **V.Vijayan**, Senior Lecturer (Rtd.)
   Krishna Kripa, Maruthur, Pattambi, Palakkad.
2. **Dr.C.K. Jayanthi,** Associate Professor, S.S.U.S, Regional Centre, Thirur
3. **Dr.T.D Suneethy Devi**, Special Officer (Sanskrit) DPI, Kerala

ADVISOR

1. **Prof. Dr. R. Vasudevan Potti**, Professor (Rtd),
   Govt. Sanskrit College,Thiruvananthapuram

ARTISTS

1. **Rajeevan Parayil,** H.S Azhikkode, Kannur
2. **Varghese Kalathil**, G.H.S.S Pallikkunnu, Kannur

Academic Co-ordinator
Dr.Shameeja.P, Research Officer (Sanskrit) SCERT

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING (SCERT)
Vidya Bhavan, Poojappura, Thiruvananthapuram

द्वितीया कक्ष्या

विषयानुक्रमणिका

क्रम संख्या	पाठस्य नाम	विभागः	पुटसंख्या
१.	हे चित्रपतगाः	बालकविता	६
२.	कुक्कुटशावकः	चित्रकथा।	१०
३.	तव इष्टं किम्?	गीतम्।	१६
४.	विद्यालयः	कविता।	२०
५.	काकः शरारिः च	सचित्रकथा।	२४
६.	संख्याक्रीडा	सम्भाषणम्।	३०
७.	जननी जन्मभूमिश्च	विवरणम्।	३४
८.	सुभाषितानि	सूक्तयः।	३८
९.	क्रीडाम! तुष्याम!	गानम्।	४२
१०.	रामदासस्य कौशलम्	कथा।	४६
११.	भगवद्गीता	विवरणम्।	५२

१

हे चित्रपतगाः

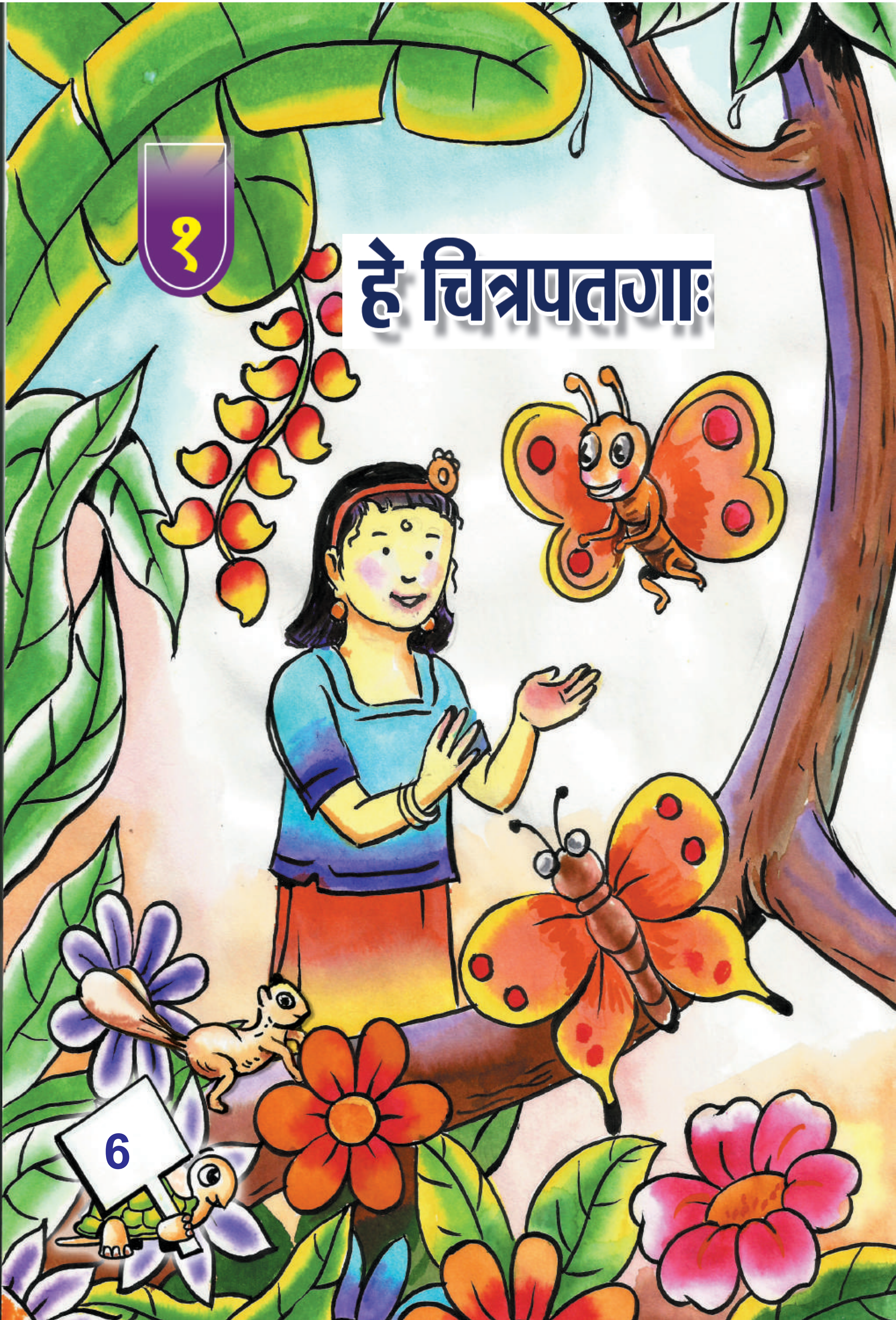

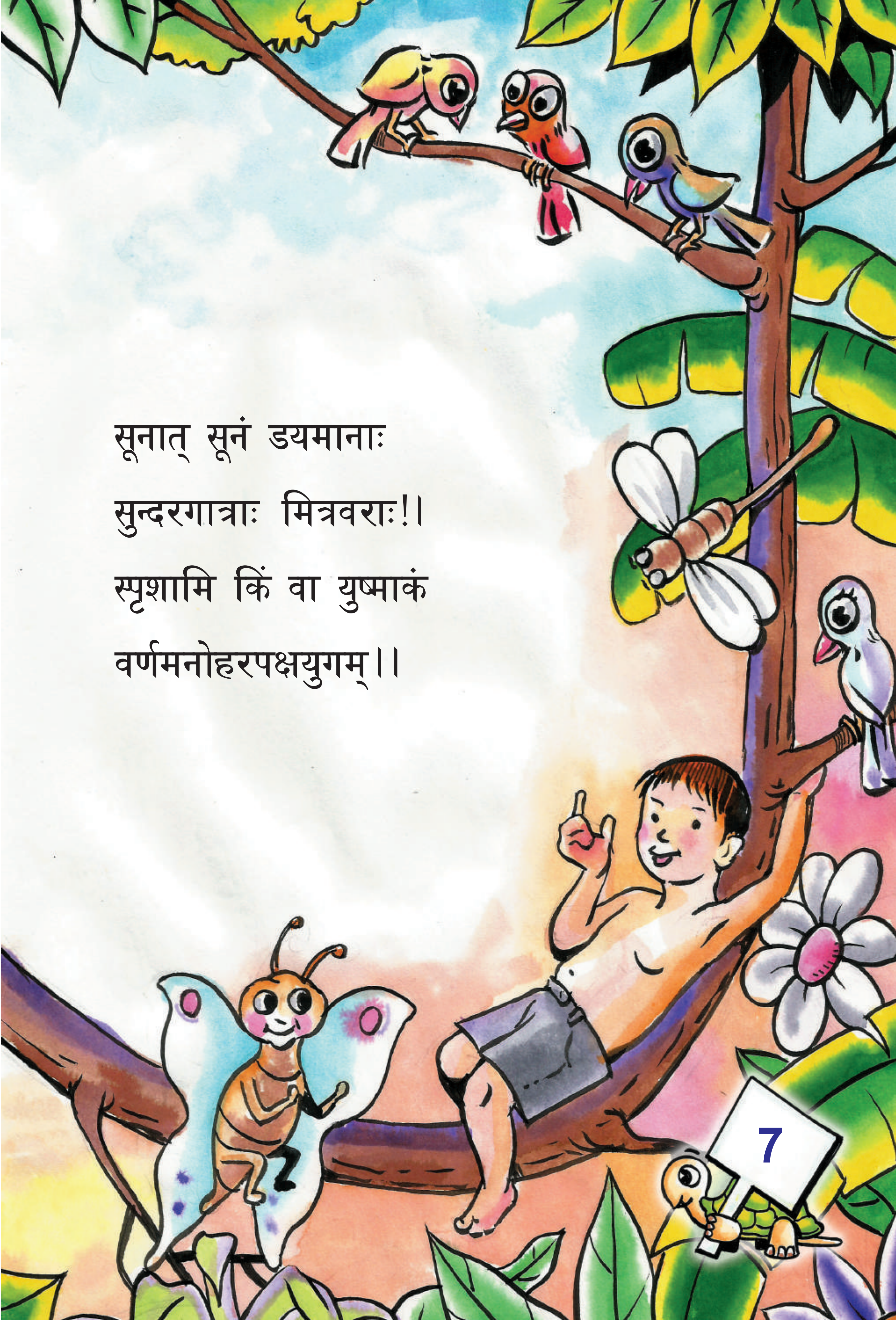

सूनात् सूनं डयमानाः
सुन्दरगात्राः मित्रवराः!।
स्पृशामि किं वा युष्माकं
वर्णमनोहरपक्षयुगम्।।

पठनप्रवर्तनानि

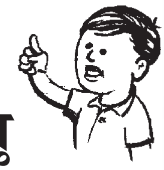

* गीतं सतालम् आलपतु।
* चित्रे किं किं विद्यते? वदतु
* चित्रानुसारं पदं योजयतु।

सूनम्

चित्रपतगः

खगः

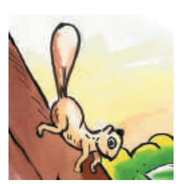

चिक्रोडः

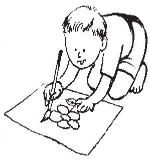

* बिन्दून् योजयतु , वर्णैः लिम्पतु।

आशयः-

उद्यानं प्राप्ता बालिका मनोहरान् चित्रपतंगान् दृष्ट्वा सोत्साहं वदति- पुष्पात् पुष्पं सञ्चरन्तः हे सुन्दराः चित्रपतंगाः! युष्माकं मनोहरं पक्षयुगम् अहं किं स्पृशामि वा ?

JT 317-2/Sanskrit 2(A/S)

२ कुक्कुटशाबकः

कुक्कुटी स्वशाबकान् पक्षयोः अधः
पालयन्ती सुखेन वसति।

शाबकाः मातरम् अनुसृत्य परितः सञ्चरन्ति।

परन्तु चपलः शाबकः दूरं गच्छति।

तं शाबकं श्येनः गृह्णाति।

शावकः विलपति।

तद् दृष्ट्वा शुनकः भषति।

चकितस्य श्येनस्य हस्तात्
शाबकः भूमौ पतति।

शाबकः मातृसमीपं
प्रत्यागच्छति।

पठनप्रवर्तनानि

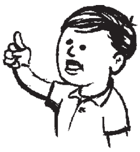

* कथाम् उच्चैः अनुवाचयतु।

* चित्रं पदं च यथोचितं योजयतु।

कुक्कुटः

कोकिलः

शुनकः

कुक्कुटशाबकः

श्येनः

काकः

* चित्रस्य स्थाने उचितं पदं योजयतु।

१. चपलः................ ( ) दूरं गच्छति।

२. शाबकं ....( ) गृह्णाति।

३. .... ( ) उच्चैः भषति।

***** बिन्दून् योजयित्वा चित्रं वर्णैः लिम्पतु।

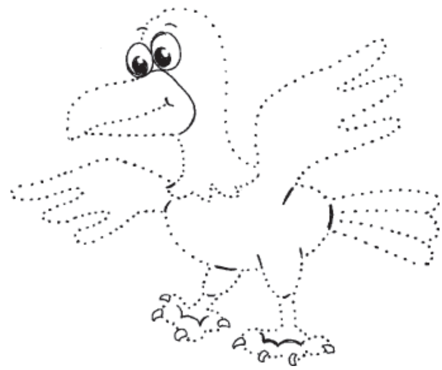

***** प्रश्नानाम् उत्तराणि वदतु।

१. कः चपलः भवति?

२. श्येनः कं गृह्णाति?

३. कथायाः तत्वं किम्?

***** **बिन्दून् योजयित्वा अक्षरं पूर्णरूपेण वर्णैः लिम्पतु।**

शुनकः

काकः

कुक्कुटः

क	ख	ग	घ	ङ

३ तव इष्टं किम्?

उन्नतशीर्षं भेण्डमहम्
वर्तुलगात्रश्चालाबुः ।
हरितमरीचं कटुपूर्णम्

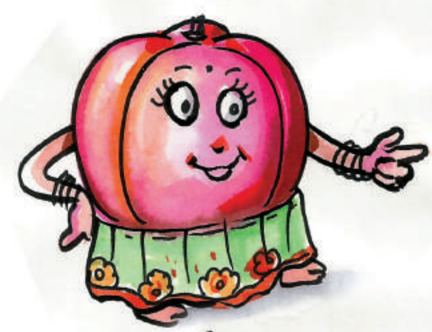

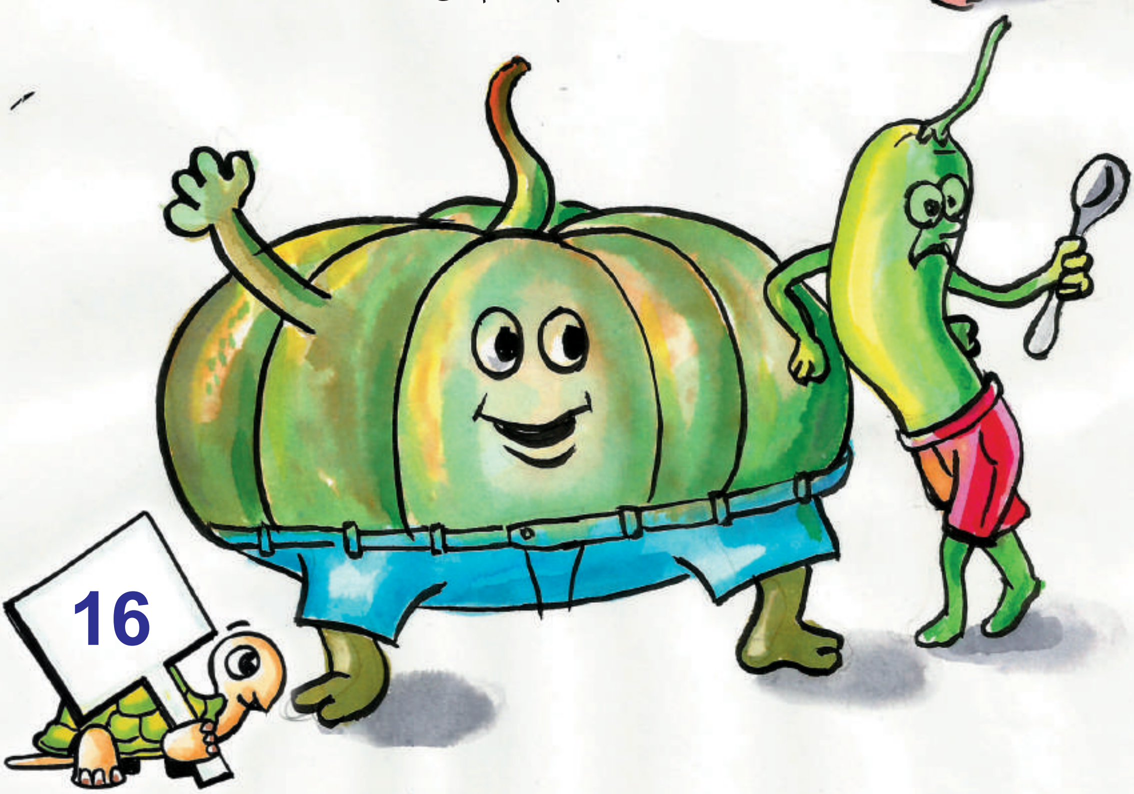

रक्तफलं हा बहुरुचिरम्।
वृन्दाकमहं रसभरितम्
कारवेल्लं बहुतिक्तम्।

JT 317-3/Sanskrit 2(A/S)

पठनप्रवर्तनानि

* बिन्दून् योजयित्वा शाकादीनां नाम वदतु, लिखतु।

भेण्डम्।

मरीचम्।

रक्तफलम्।

* चित्रं पदेन सह योजयतु।

कारवेल्लम्।

रक्तफलम्।

गृञ्जनकम्।

सूरणः।

शिग्रुः।

आलुकम्।

प	फ	ब	भ	म

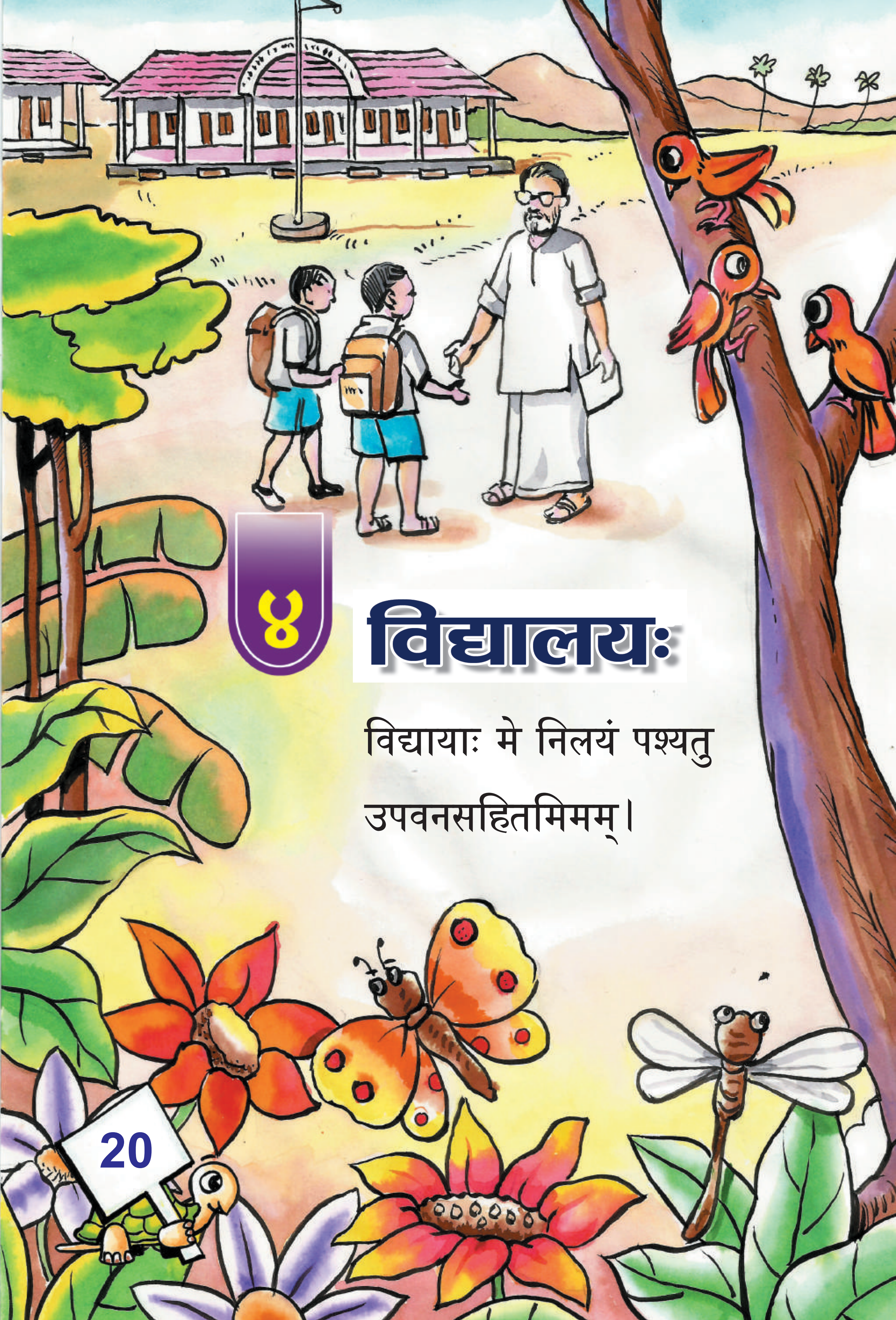

४ विद्यालयः

विद्यायाः मे निलयं पश्यतु
उपवनसहितमिमम्।

विद्यायाः मे निलयं पश्यतु
गुरुजनसहितमिमम्।।
विद्यायाः मे निलयं पश्यतु
ज्ञानसमेतमिमम्।
विद्यायाः मे निलयं पश्यतु
स्नेहपवित्रमिमम्।।

पठनप्रवर्तनानि

* गीतं सतालमालपतु।

* गीतस्य आशयं मातृभाषया वदतु।

* चित्रं वर्णैः लिम्पतु।

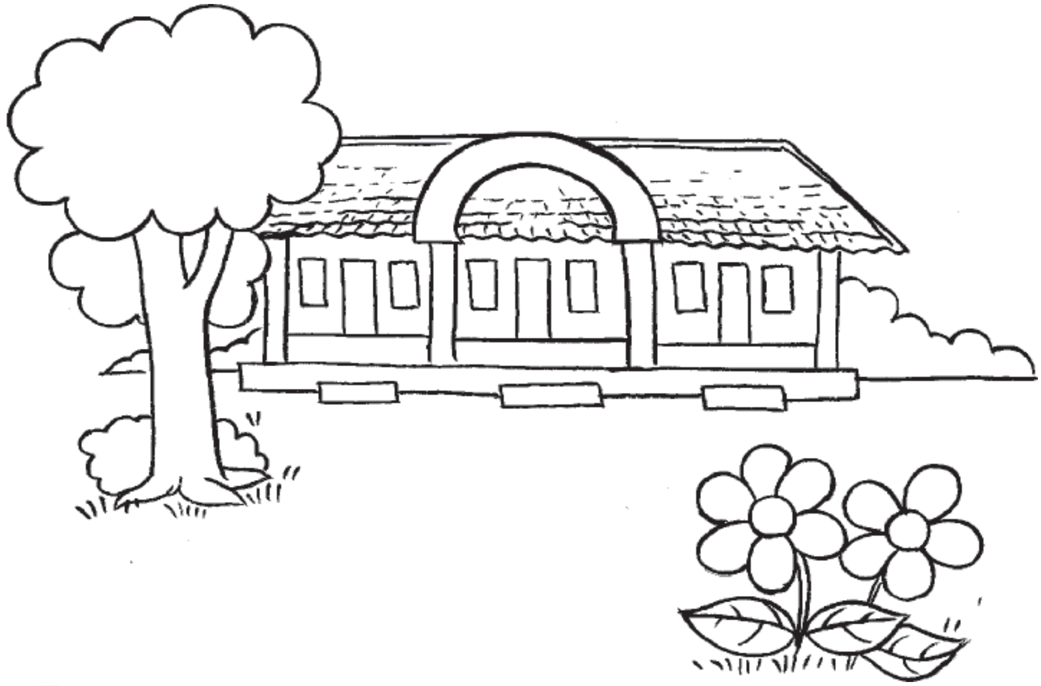

* मार्गं रेखया दर्शयतु।

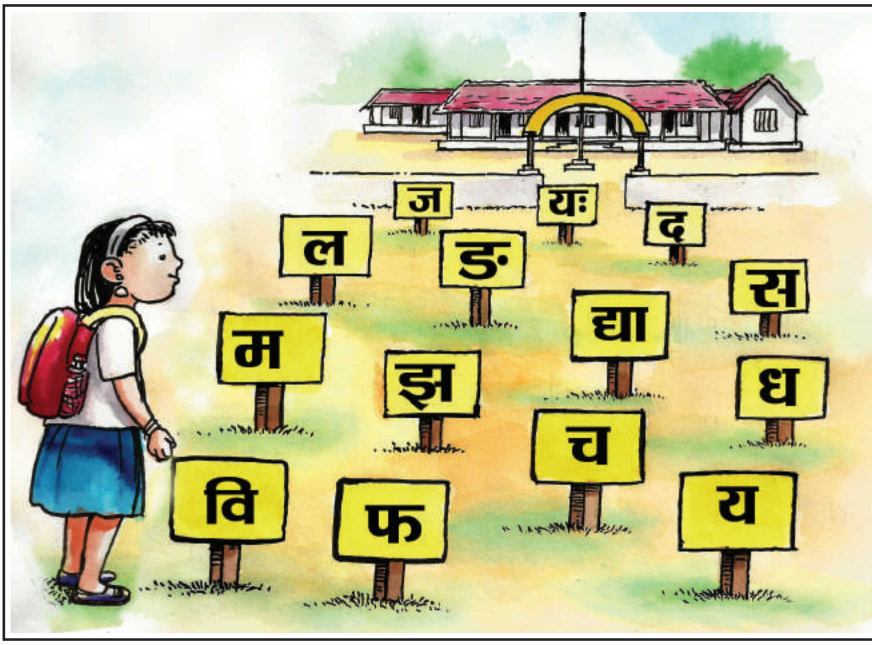

* बिन्दून् योजयित्वा अक्षरं लिखतु, पदं वाचयतु।

नि___यः

उप___नम्

विद्याल___ः

य	र	ल	व

६

काकः शरारिः च

काकः रोगबाधितः भवति।

शरारिः मीनं गृह्णाति।
काकः तत् पश्यति।
शरारिं मीनं याचते।

JT 317-4/Sanskrit 2(A/S)

शरारिः मीनं काकाय ददाति।

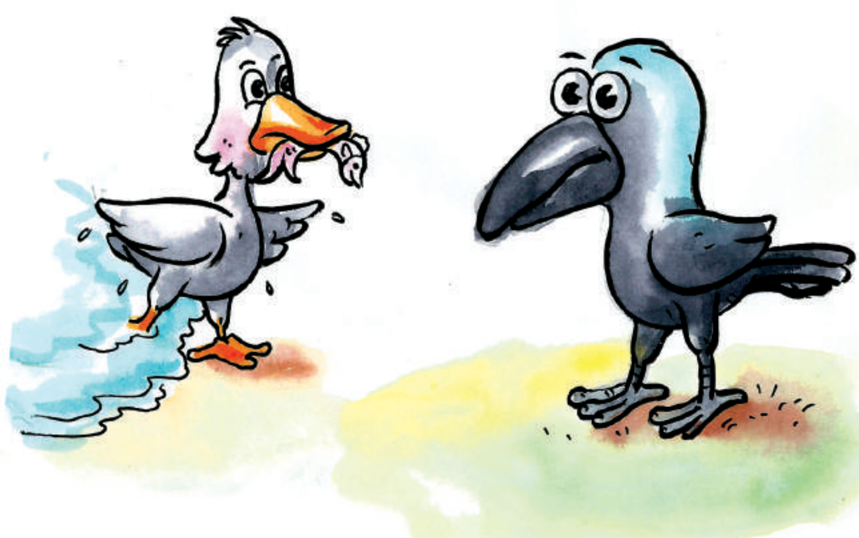

प्रतिदिनं मीनं ददाति।

काकः स्वस्थः भवति।

किमर्थम् एनम् आश्रये?

स्वयं कर्म करोमि।

कृतज्ञताम् उक्त्वा सः

दूरं गच्छति।

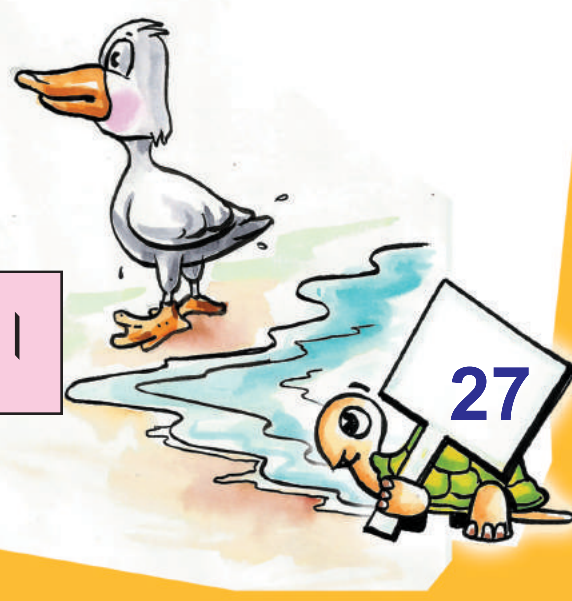

परिश्रमेण जीवनं वरम्।

पठनप्रवर्तनानि

* कथाम् उच्चैः अनुवाचयतु।

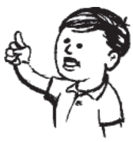

* एकपदेन उत्तरं वदतु।

१. कः रोगबाधितः भवति?

२. कः मीनं गृह्णाति?

* कोष्ठकात् अक्षरं स्वीकृत्य पूरयतु।

परि .....मः (श, श्र, र्श)

..... चते (या, ये, य)

* बिन्दून् योजयित्वा अक्षराणि वर्णैः लिम्पतु।

शरारिः

गच्छति

* कथां मातृभाषया साभिनयं कथयतु।

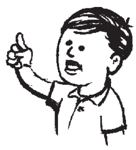

* परिचितां कथां वर्गे अवतारयतु।

* चित्रं वर्णैः लिम्पतु।

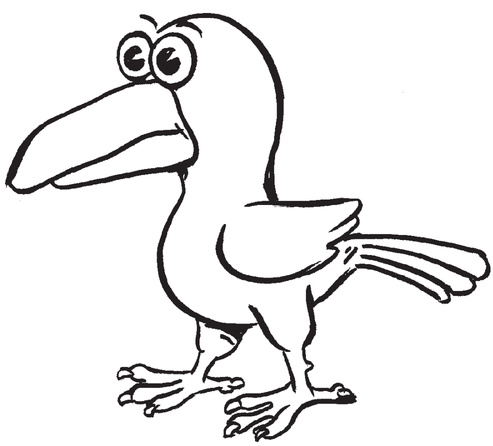

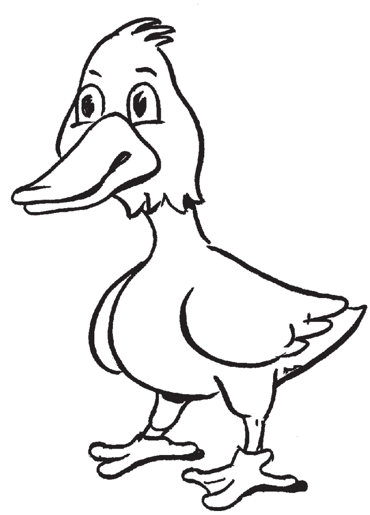

श ष स ह

६

संख्याक्रीडा

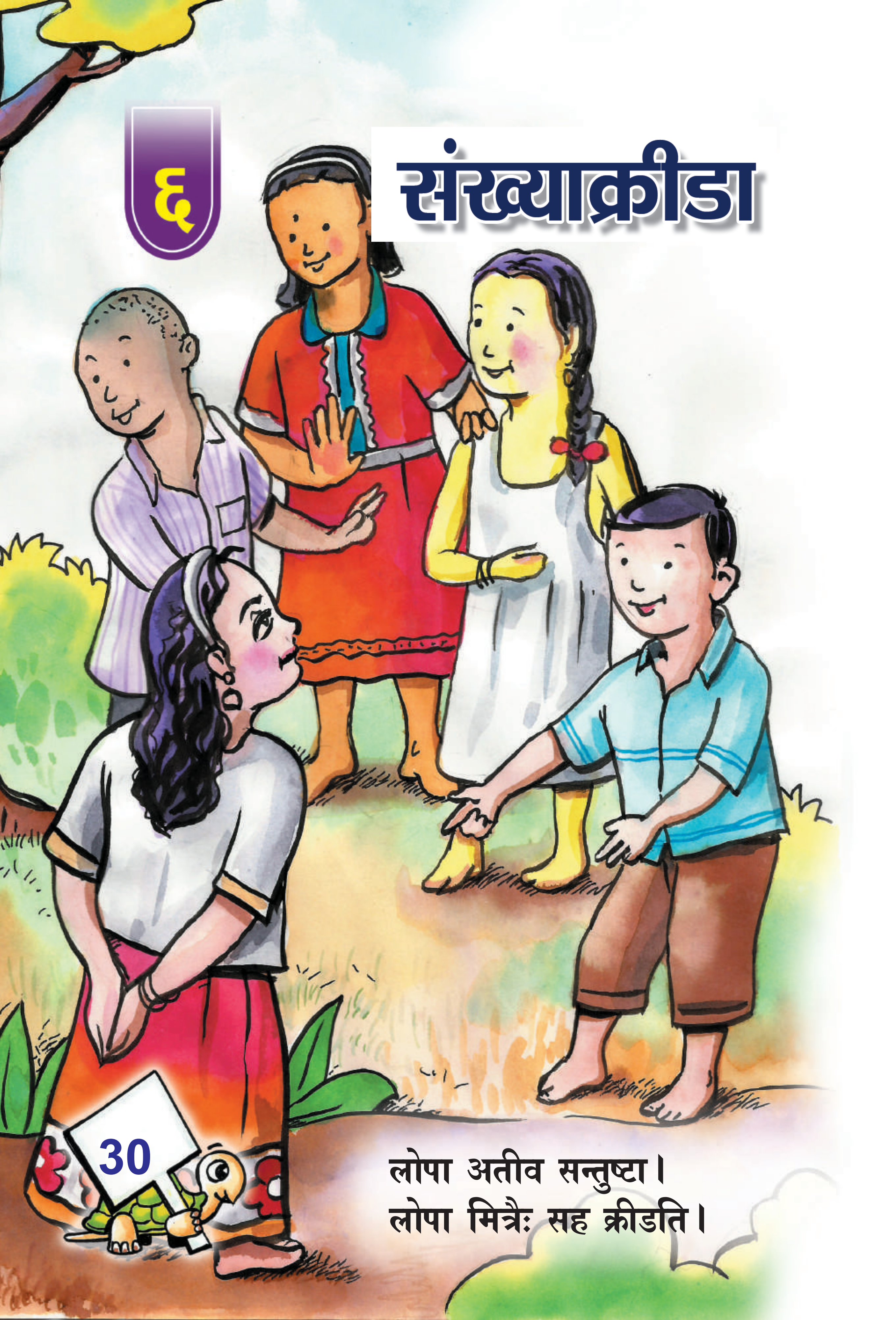

लोपा अतीव सन्तुष्टा।
लोपा मित्रैः सह क्रीडति।

लोपा - मित्राणि! मम हस्ते कति गोलिकाः?

वीणा - दश।

अजयः - न, सप्त।

साजिता - न न, पञ्चदश?

मरिया - अहं वदामि, द्वादश?

लोपा - रे, रे ! सर्वे पराजिताः।

छात्राः! भवन्तः वदन्तु
कति गोलिकाः
सन्ति लोपायाः हस्ते?

पठनप्रवर्तनानि

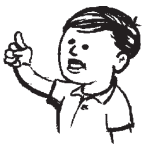

* प्रश्नानाम् उत्तराणि वदतु।

क. चित्रे कति छात्राः सन्ति ?

ख. मालायां कति मौक्तिकानि सन्ति ?

ग. तव गृहे कति जनाः सन्ति ?

*

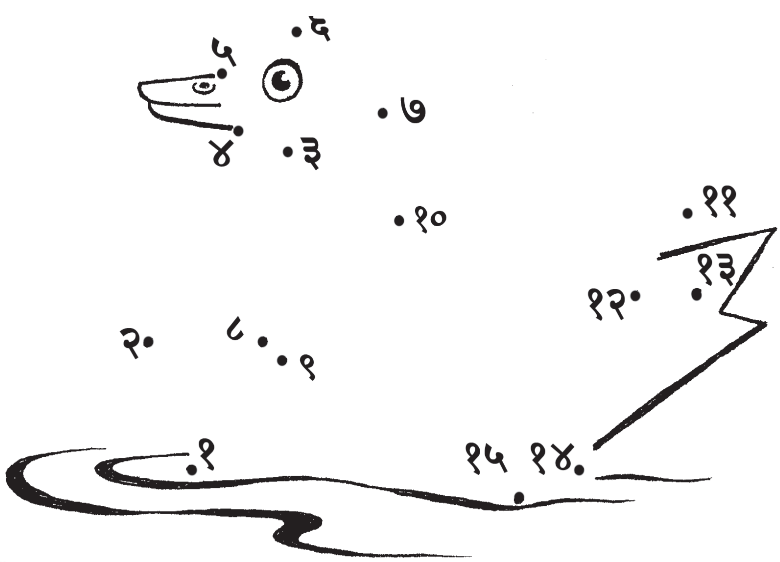

संख्यां वाचयतु,		लिखतु।	
एकम्	१	एकम्	१
द्वे	२	....	...
त्रीणि	३	....	...
चत्वारि	४	....	...
पञ्च	५	....	...
षट्	६	....	...
सप्त	७	....	...
अष्ट	८	....	...
नव	९	....	...
दश	१०	....	...
एकादश	११	....	...
द्वादश	१२	....	...
त्रयोदश	१३	....	...
चतुर्दश	१४	....	...
पञ्चदश	१५	....	...

७ जननी जन्मभूमिश्च

भारतं मम देशः। सर्वे भारतीयाः अत्र सुखेन वसन्ति। अहं भारते स्निह्यामि। 'जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी'।

पठनप्रवर्तनानि

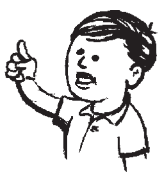

* पाठम् उच्चैः अनुवाचयतु।

* बिन्दून् योजयित्वा अक्षरं लिखतु, पदं वाचयतु।

देशः

भारतम्

जननी

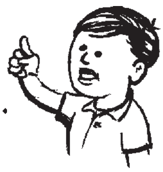

* प्रतिज्ञां वाचयतु।

भारतं मम.........।

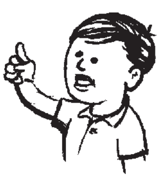

* "जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी"

अस्य वाक्यस्य प्राधान्यमधिकृत्य चर्चां करोतु।

जनन्याः नाम..।

जन्मभूमेः नाम ....।

त थ द ध न

८ सुभाषितानि

विद्या विभाति सर्वत्र
विद्या हि परमं धनम्।
विद्यया लभते सर्वम्
विद्यैव परमा गतिः।।

प्रदोषे दीपकश्चन्द्रः
प्रभाते दीपको रविः।
त्रैलोक्ये दीपको धर्मः
सुपुत्रः कुलदीपकः।।

पठनप्रवर्तनानि

* सुभाषितम् उच्चैः सतालम् आलपतु।

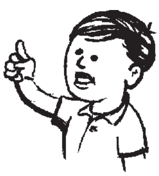

* सुभाषितस्य आशयं मातृभाषया वदतु।

* रिक्तस्थानानि पूरयतु।

.... हि परमं धनम्।

प्रदोषे दीपकः.......................................।

* प्रभातस्य प्रदोषस्य वा चित्रं विलिख्य वर्णैः लिम्पतु।

९ क्रीडाम! तुष्याम!

आम्रमिति वदामि
आम्रापणं गच्छन्तु।।
आलुकमिति वदामि
आलुकानि क्रीणन्तु।

तण्डुलमिति वदामि
शीघ्रं तण्डुलम् आनयन्तु।
सेवमिति वदामि
सेवं क्रीत्वा खादन्तु।
फलरसमिति वदामि
पीत्वा सम्यक् तुष्यन्तु।।

पठनप्रवर्तनानि

* क्रीडारीत्या गानम् अवतारयतु।

* चित्रेण सह पदं योजयतु।

पनसम्

सेवम्

आम्रम्

कदलीफलम्

द्राक्षाफलम्

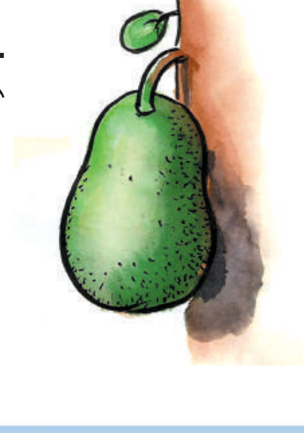

* बिन्दून् योजयित्वा चित्रं पूर्तीकरोतु, वर्णैः लिम्पतु।

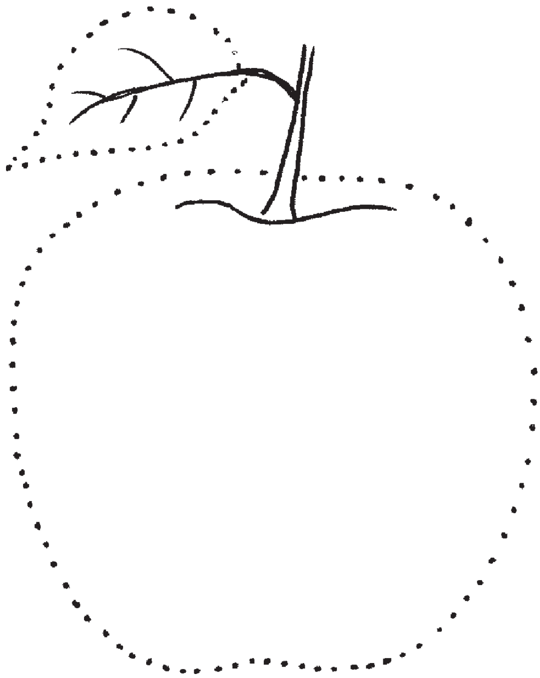

* बिन्दून् योजयित्वा अक्षरं लिखतु, पदं वाचयतु।

क्रीडामि

आपणम्

ट ठ ड ढ ण

१० रामदासस्य कौशलम्।

धनपालः धनिकः अत्याग्रही च भवति।

कुशलः रामदासः पात्रं याचते ।

धनपालः पात्रं ददाति।

पात्रस्य प्रसवः संवृत्तः।
पात्रं पात्रपोतं च स्वीकरोतु।

रामदासः पुनः पात्रं याचते।

धनपालः सुवर्णपात्रं ददाति।

मम पात्रं कुत्र ?

प्रभो! प्रसवे माता पोतश्च मृतौ।

धनपालः लज्जितः। सः प्रतिगच्छति।

अति सर्वत्र वर्जयेत् ।

पठनप्रवर्तनानि

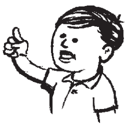

* कथाम् उच्चैः अनुवाचयतु।

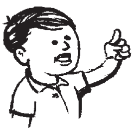

* कथायाः आशयं मातृभाषया वदतु।

* प्रश्नानाम् उत्तरं वदतु लिखतु।

१. धनपालः कीदृशः भवति? ....

२. कः पात्रं याचते? ....

३. प्रसवे कौ मृतौ? ....

* बिन्दून् योजयित्वा अक्षरं लिखतु, पदं वाचयतु।

याचते

गच्छति

लज्जितः

* शब्दकोशं निरीक्ष्य अर्थं वदतु, लिखतु।

कौशलम् ....

गच्छति ....

प्रतिगच्छति..........

मम................

* कोष्ठाद् उचितं पदं स्वीकृत्य पूरयतु।

१. रामदासः .... याचते। (धनं, पात्रं)

२. .... सुवर्णपात्रं ददाति। (रामदासः, धनपालः)

३. .... लज्जितः प्रतिगच्छति। (धनिकः, दरिद्रः)

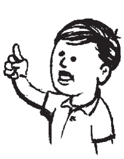

* रामदासेन सुवर्णपात्रं किं कृतं स्यात्? सम्भाव्य वदतु।

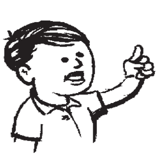

* परिचिताः कथाः वर्गे अवतारयतु।

च छ ज झ ञ

११ भगवद्गीता

महाभारतम् अस्माकम् इतिहासकाव्यं भवति। वेदव्यासः अस्य ग्रन्थस्य कर्ता। अस्मिन् काव्ये अष्टादश पर्वाणि सन्ति।

तेषु भीष्मपर्वणि भगवद्गीता अन्तर्भवति। स्वकर्मविमुखम् अर्जुनं श्रीकृष्णः उपदिशति। ‘कर्मण्येवाधिकारस्ते’ इति गीतावाक्यं प्रसिद्धं भवति।

पठनप्रवर्तनानि

*** प्रश्नानाम् उत्तराणि वदतु, लिखतु।**

१. अस्माकम् इतिहासकाव्यं किम्? ....

२. भगवद्गीता कस्मिन् पर्वणि अन्तर्भवति? ....

३. कः अर्जुनम् उपदिशति? ....

***कमपि गीताश्लोकं सञ्चित्य सतालम् आलपतु।**

....

....

....

....

किमधिगतम्

अधः प्रदत्तानि पठनप्रवर्तनानि सम्यक् यथाकालं कृतानि चेत् फलानि उचितवर्णैः लिम्पतु।

१. गीतानि सतालम् आलपितानि।

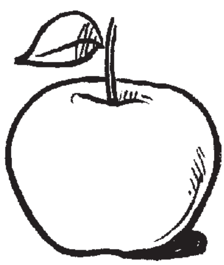

२. कथाः साभिनयम् अवतारिताः ।

३. पञ्चदशपर्यन्तं क्रमशः संख्याः उक्ताः।

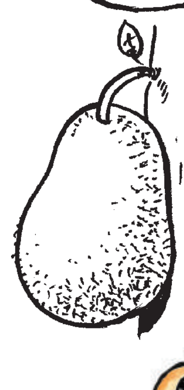

४. पदेषु उचिताक्षराणि लिखितानि ।

५. वाक्येषु उचितपदानि योजितानि।

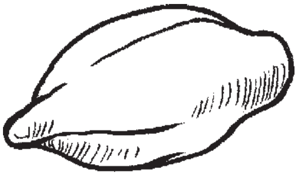

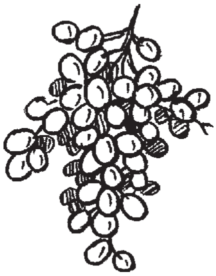

६. परिचितकथाः वर्गे अवतारिताः ।

७. गीताश्लोकं सञ्चित्य आलपितः।

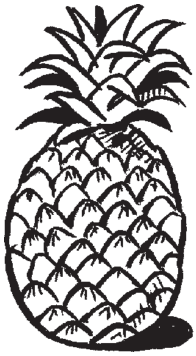

८. प्रश्नानाम् उत्तराणि उक्तानि।

९. चित्राणि उचितवर्णैः लिप्तानि।

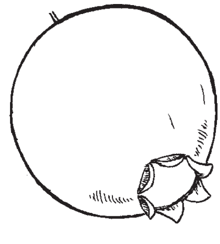

१०. शब्दकोशं निरीक्ष्य पदानाम् अर्थाः सञ्चिताः ।

अक्षरमाला

स्वराः

अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ

ऌ ए ऐ ओ औ अं अः

व्यञ्जनानि

क	ख	ग	घ	ङ
च	छ	ज	झ	ञ
ट	ठ	ड	ढ	ण
त	थ	द	ध	न
प	फ	ब	भ	म
य	र	ल	व	
श	ष	स	ह	

शब्दकोशः

पदम्	कैरली	कन्नडम्
अतीव	വളരെ	ತುಂಬ
अत्र	ഇവിടെ	ಇಲ್ಲಿ
अधः	അടിയിൽ	ಕೆಳಗೆ
अनुसरणीयौ	അനുസരിക്കണം	ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ
अन्तर्भवति	ഉൾപ്പെടുന്നു	ಒಳಗೊಂಡಿದೆ
अये कष्टम्	അഹോ കഷ്ടം	ಅಯ್ಯೋ ಕಷ್ಟ
अलाबु	മത്തങ്ങ	ಚೀನಿಕಾಯಿ
अष्टादश	പതിനെട്ട്	ಹದಿನೆಂಟು
अस्माकम्	നമ്മുടെ	ನಮ್ಮ
अहम्	ഞാൻ	ನಾನು
आनयतु	കൊണ്ടുവരൂ	ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಾ
आपणम्	കട	ಅಂಗಡಿ
आम्रम्	മാങ്ങ	ಮಾವು
आलुकम्	ഉരുളക്കിഴങ്ങ്	ಬಟಾಟೆ
इमम्	ഇതിനെ	ಇದನ್ನು
उन्नतशीर्षः	തല ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചവൻ	ಎತ್ತಿದ ತಲೆಯಳ್ಳ
उपदिशति	ഉപദേശിക്കുന്നു	ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ,ಳೆ
उपवनम्	പൂന്തോട്ടം	ಹೂದೋಟ

कटुपूर्णम्	എരിവ് നിറഞ്ഞത്	ಖಾರವಾದ
कति	എത്ര	ಎಷ್ಟು
काकः	കാക്ക	ಕಾಗೆ
कारवेलम्	പാവയ്ക്ക	ಹಾಗಲ ಕಾಯಿ
किमर्थम्	എന്തിന് വേണ്ടി	ಯಾಕೆ
कुत्र	എവിടെ	ಎಲ್ಲಿ
कुक्कुटशावकः	കോഴിക്കുഞ്ഞ്	ಕೋಳಿಮರಿ
कुक्कुटी	പിടക്കോഴി	ಹೇಂಟೆ
कुलदीपः	വംശത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവൻ	ಕುಲದೀಪಕನು
कौशलम्	സൂത്രം	ಕುಶಲತೆ
क्रीडति	കളിക്കുന്നു	ಆಡುತ್ತಾನೆ, ಳೆ
क्रीडाम	കളിക്കാം	ಆಡೋಣ
क्रीणन्तु	വാങ്ങുവിൻ	ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲಿ
क्रीत्वा	വാങ്ങിയിട്ട്	ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು
खादन्तु	തിന്നുവിൻ	ತಿನ್ನಲಿ
गच्छति	പോകുന്നു	ಹೋಗುತ್ತಾನೆ,ಳೆ
गच्छन्तु	പോകുവിൻ	ಹೋಗಲಿ
गतिः	മാർഗം	ದಾರಿ
गरीयसी	ശ്രേഷ്ഠം	ಹಿರಿದಾದುದು

गुरुजनसहितम्	ഗുരുജനങ്ങളോടു കൂടിയതായ	ಗುರುಜನರೊಂದಿಗೆ
गृह्णाति	പിടിക്കുന്നു	ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ,ಳೆ
गोलिकाः	ഗോട്ടികൾ	ಗೋಲಿಗಳು
ग्रन्थस्य च	ഗ്രന്ഥത്തിന്റെയും	ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥದ
चन्द्रः	ചന്ദ്രൻ	ಚಂದ್ರನು
चपलः	വികൃതിയായവൻ	ತುಂಟನು
चित्रपतगः	പൂമ്പാറ്റ	ಚಿಟ್ಟೆ
जननी	അമ്മ	ತಾಯಿ
जन्मभूमिः	ജനിച്ചനാട്	ತಾಯಿ ನಾಡು
डयमानाः	പറക്കുന്നവർ	ಹಾರುತ್ತಿರುವವುಗಳು
तण्डुलः	അരി	ಅಕ್ಕಿ
ततः	അതിനുശേഷം	ಅನಂತರ
तुष्यति	സന്തോഷിക്കുന്നു	ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ, ಳೆ
तुष्याम	സന്തോഷിക്കാം	ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸೋಣ
तम्	അവനെ	ಅವನನ್ನು
त्रैलोक्ये	മൂന്ന് ലോകങ്ങളിലും (ഭൂമി, സ്വർഗം, പാതാളം)	ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ (ಭೂಮಿ, ಸ್ವರ್ಗ, ಪಾತಾಳ)
ददाति	കൊടുക്കുന്നു	ಕೊಡುತ್ತಾನೆ,ಳೆ
दश	പത്ത്	ಹತ್ತು
दूरम्	ദൂരത്തേക്ക്	ದೂರ

दृष्ट्वा	കണ്ടിട്ട്	ನೋಡಿ
दीपकः	പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവൻ	ಬೆಳಗುವವನು
द्वादश	പന്ത്രണ്ട്	ಹನ್ನೆರಡು
धनम्	സമ്പത്ത്	ಸಂಪತ್ತು
धर्मः	ധർമ്മം	ಧರ್ಮ
न	അല്ല, ഇല്ല	ಇಲ್ಲ , ಅಲ್ಲ
निलयः	വീട്	ಮನೆ
पञ्चदश	പതിനഞ്ച്	ಹದಿನೈದು
पतति	വീഴുന്നു	ಬೀಳುತ್ತಾನೆ, ಳೆ, ದೆ
परन्तु	എന്നാൽ	ಅದರೆ
परमम्	ശ്രേഷ്ഠം	ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
पराजितः	പരാജയപ്പെട്ടവൻ	ಸೋತವನು
परिश्रमः	പ്രയത്നം	ಪರಿಶ್ರಮ
पश्यन्तु	കാണുവിൻ	ನೋಡಲಿ
पात्रम्	പാത്രം	ಪಾತ್ರೆ
पात्रपोतः	പാത്രത്തിന്റെ കുഞ്ഞ്	ಪಾತ್ರೆಯ ಮರಿ
पालयति	പാലിക്കുന്നു	ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ, ಳೆ
पितरौ	അച്ഛനും അമ്മയും	ತಂದೆ ಮತ್ತು 'ತಾಯಿ
पीत्वा	കുടിച്ചിട്ട്	ಕುಡಿದು
पुनः	വീണ്ടും	ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ
प्रतिगच्छति	തിരിച്ചുപോകുന്നു	ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಾನೆ, ಳೆ
प्रतिदिनम्	എല്ലാദിവസവും	ದಿನಂ ಪ್ರತಿ

प्रदोषे	സന്ധ്യാസമയത്ത്	ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ
प्रभाते	രാവിലെ	ಬೆಳಗ್ಗೆ
प्रसवः संवृत्तः	പ്രസവിച്ചു	ಹೆರಿಗೆ ಯಾಯಿತು
फलरसः	ജ്യൂസ്	ಹಣ್ಣಿನ ರಸ
बहुतिक्तम्	കയ്പേറിയത്	ತುಂಬ ಕಹಿ
बहुरुचिरम्	വളരെ ഇഷ്ടമുള്ളത്	ಅತಿಸುಂದರವಾದ
भवति	ആകുന്നു	ಆಗುತ್ತದೆ
भषति	കുരയ്ക്കുന്നു	ಬೊಗಳುತ್ತದೆ
भूमौ	ഭൂമിയിൽ	ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
भेण्डम्	വെണ്ടയ്ക്ക	ಬೆಂಡೆಕಾಯಿ
मम	എന്റെ	ನನ್ನ
मातरम्	അമ്മയെ	ತಾಯಿಯನ್ನು
मित्रवराः	ഉത്തമരായ കൂട്ടുകാരേ!	ಒಳ್ಳೆಯ ಗೆಳೆಯರೇ
मीनम्	മീനിനെ	ಮೀನನ್ನು
मृतौ	മരിച്ചു	ನಿಧನರಾದರು
मे	എന്റെ	ನನ್ನ
यतः	എവിടെനിന്നാണോ	ಯಾಕೆಂದರೆ
याचते	യാചിക്കുന്നു	ಬೇಡುತ್ತಾನೆ
युद्धाय	യുദ്ധത്തിനായി	ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
युष्माकम्	നിങ്ങളുടെ	ನಿಮ್ಮ
रक्तफलम्	തക്കാളി	ಟೊಮೇಟೋ

रविः	സൂര്യൻ	ಸೂರ್ಯನ
लज्जितः	നാണിച്ചവൻ	ನಾಚಿಗೆ ಗೊಂಡವನು
लभते	നേടുന്നു	ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ , ಳೆ
वसन्ति	താമസിക്കുന്നു	ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ
वरम्	ശ്രേഷ്ഠം	ಶ್ರೇಷ್ಠ
वर्तुलगात्रम्	ഉരുണ്ടശരീരം	ದುಂಡುಶರೀರದ
वदामि	പറയുന്നു	ಹೇಳುತ್ತೇನೆ
वर्णमनोहरपक्षयुगम्	വർണ്ണ മനോഹരങ്ങളായ രണ്ട് ചിറകുകൾ	ಸುಂದರವಾದ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ
विद्यालयः	വിദ്യാലയം	ಶಾಲೆ
विभाति	ശോഭിക്കുന്നു	ಶೋಭಿಸುತ್ತದೆ
विमुखम्	താല്പര്യമില്ലാത്ത	ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ
विलपति	വിലപിക്കുന്നു	ಅಳುತ್ತಾನೆ, ಳೆ, ದೆ
वृन्दाकम्	വഴുതിന	ಬದನೆ
शरारिः	താറാവ്	ಬಾತುಕೋಳಿ
शावकः	കുഞ്ഞ്	ಮರಿ
शुनकः	നായ	ನಾಯಿ
श्येनः	പരുന്ത്	ಹದ್ದು
सः	അവൻ	ಅವನು
सञ्चरन्ति	സഞ്ചരിക്കുന്നു	ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ, ವೆ
सप्त	ഏഴ്	ಏಳು
सम्पादयामि	നേടുന്നു	ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ

सम्यक्	നന്നായി	ಚೆನ್ನಾಗಿ
सर्वत्र	എല്ലായിടത്തും	ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ
सर्वे	എല്ലാവരും	ಎಲ್ಲರೂ
सुखेन	സുഖമായി	ಸುಖವಾಗಿ
सुन्दरगात्राः !	സൗന്ദര്യമുള്ള ശരീരമുള്ളവരേ!	ಸುಂದರ ಶರೀರದವರೇ
सुपुत्रः	നല്ലപുത്രൻ	ಒಳ್ಳೆಯ ಮಗನು
सुवर्णः	സ്വർണ്ണം	ಚಿನ್ನ
सूनम्	പൂവ്	ಹೂವು
सेवम्	ആപ്പിൾ	ಸೇಬು
स्नेहपवित्रम्	സ്നേഹത്താൽ പവിത്രമായത്	ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ
स्पृशामि किं	ഞാൻ തൊടട്ടെ	ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲೇ
स्वर्गादपि	സ്വർഗത്തേക്കാൾ	ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ
स्वस्थः	ആരോഗ്യവാൻ	ಆರೋಗ್ಯವಂತನು
स्वीकरोतु	സ്വീകരിക്കൂ	ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ
हरितमरीचम्	പച്ചമുളക്	ಹಸಿಮೆಣಸು
हस्तात्	കയ്യിൽനിന്ന്	ಕೈಯಿಂದ
हस्ते	കയ്യിൽ	ಕೈಯಲ್ಲಿ